

ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА СФЕРУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Дараган В. В., Первій В. Ю., Олексенко В. Г.

ВСТУП

Останніми роками сфера публічних закупівель в Україні переживає складні часи, що має дуже негативні наслідки для розвитку економіки країни в цілому. Стан сфери публічних закупівель в Україні викликає занепокоєння не тільки у представників правоохоронних органів, бізнес-організацій та української громадськості, а й у представників міжнародних організацій та фондів¹.

Одним із завдань, направлених на відновлення та стабілізацію економіки України у післявоєнний період повинно стати подолання корупції у сфері публічних закупівель.

Сьогодні в Україні відбуваються активні процеси, спрямовані на євроінтеграцію. У зв'язку з цим Кабінетом Міністрів України було розроблено Угоду про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським союзом та його державами-членами, з іншого боку.

Розвиток європейських інтеграційних процесів відбувається у різноманітних сферах і проявляється в двох основних вимірах: поряд з внутрішнім виміром, що має фундаментальне значення та охоплює різноманітні явища та процеси в рамках Європейського Союзу, а також між державами-членами, існує також дуже важливий міжнародний вимір². Безумовно, зазначені процеси, вплинуть практично на всі економічні процеси в Україні, в тому числі і на сферу публічних закупівель.

До питань впливу євроінтеграційних процесів на управління державними ресурсами в Україні у своїх дослідженнях зверталися: Н.В. Антонюк, К.О. Ващенко, В.А. Гошовська, М.М. Білінська, І.А. Грицьак, Б. Данилишин, В.С. Загорський, М.М. Іжа, Ю.В. Ковбасюк, В.А. Ландсман, А.О. Олєфір, І.С. Половец, А.А. Попок, Ю.П. Сурмін та ін.

Однак, питанням впливу процесу євроінтеграції на сферу публічних закупівель в Україні, в дослідженнях авторів, майже не приділялось уваги.

Тому ми поставили собі за мету визначити рівень впливу процесів глобалізації, в контексті євроінтеграції України, на сферу публічних закупівель в Україні, а також визначити позитивні зміни у сфері публічних

¹ Дараган В.В. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель: проблеми теорії та практики: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 352 с.

² Антонюк Н.В. Актуальні проблеми дослідження європейської інтеграції. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2012. Випуск 30. С. 9–17.

закупівель в Україні, які можуть статися в разі асоціації між Україною, з одного боку, та Європейським союзом та його державами-членами, з іншого боку.

Для досягнення цієї мети ми ставимо перед собою такі завдання:

- здійснити аналіз угоди про публічні закупівлі та виділити зміни, які торкнуться сфери публічних закупівель в Україні;
- здійснити аналіз Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським союзом і його державами-членами, з іншого боку та виділити зміни, які торкнуться сфери публічних закупівель в Україні.

1. Стан реформування сфери публічних закупівель

Одним з етапів євроінтеграції є оптимізація законодавства України до європейських стандартів. Першим етапом реформування системи публічних закупівель України є приєднання України до Угоди Світової організації торгівлі (СОТ) про публічні закупівлі. Україна зобов'язалася стати оглядачем і почати переговори щодо приєднання до угоди про публічні закупівлі з моменту приєднання до СОТ в 2008 році.

Про можливість такого приєднання 6 вересня 2013 року в ході доповіді на Годині Уряду у Верховній Раді повідомив Міністр економічного розвитку і торгівлі України Ігор Прасолов: «Тривають переговори щодо приєднання України до Угоди СОТ про публічні закупівлі. Це мають надати українським компаніям доступ до ринків публічних закупівель 43 країн – підписантів Угоди», – сказав Міністр³.

На думку деяких експертів, таке приєднання відкрило б українським підприємствам доступ до закордонних державних тендерних закупівель, обсяг яких, за даними СОТ, становить \$ 80-100 млрд на рік. Так прокоментувала заяву глави Міністерства економічного розвитку і торгівлі юрист Адвокатського об'єднання «Волков і Партнери» Ірина Половець. «Потенційними вигодами від приєднання до угоди, крім доступу до ринку інших членів, є збільшення конкуренції, зниження рівня корупції, підвищення ефективності розподілу суспільних ресурсів, а також підвищення прозорості прийняття рішень на урядовому рівні в цілому. Зміцнення стандартів гласності та прозорості, в свою чергу, може сприяти залученню в країну інвестицій і передових технологій», – зазначила вона⁴.

Україна в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) має зобов'язання щодо гармонізації та адаптації вітчизняного законодавства у сфері публічних закупівель відповідно до норм Директив

³ Україна може приєднатися до Угоди СОТ про державні закупівлі. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246656463&cat_id=244276429.

⁴ Приєднання до угоди СОТ про держзакупівлі відкриє українським компаніям ринок обсягом до \$100 млрд на рік. URL: <http://www.volkovpartners.com/s/home/comments/546>.

ЄС 2014/23/ЄС, 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 92/13/ЄЕС та 89/665/ЄЕС, що регулюють порядок здійснення закупівель в Європейському Союзі. Відповідно до графіка, викладеного в Додатках до Угоди про асоціацію, гармонізація національного законодавства у сфері закупівель здійснюється поетапно, протягом 7 років (2016-2022 років) шляхом взаємного поступового відкриття ринків публічних закупівель ЄС та України (статті 153 та 154 глави 8 розділу IV Угоди про асоціацію). На сьогодні І етап плану заходів з реалізації Дорожньої карти вже імплементовано. Наразі триває робота щодо отримання офіційної позитивної оцінки виконання І етапу від сторони ЄС для офіційного взаємного відкриття ринків публічних закупівель у розрізі доступу до контрактів на поставку товарів для центральних органів влади, що створить додаткові позитивні умови для українського бізнесу у сфері міжнародної торгівлі. Варто наголосити, що з метою імплементатії II та III етапів 19.09.2019 Верховна Рада України прийняла нову редакцію Закону України «Про публічні закупівлі». Беручи до уваги, що більшість із численних нововведень потребувало часу для технічної реалізації в системі електронних закупівель, новий Закон вступив в силу 19.04.2020, при цьому деякі статті наберуть чинності у визначені в законі строки. З метою виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію та гармонізації українського законодавства до положень Директив ЄС, зокрема 2014/23/ЄС, 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС, внесено ряд нових положень в рамках процесу гармонізації з європейськими стандартами та імплементатії заходів Дорожньої карти, а також, які безпосередньо сприяють удосконаленню та оптимізації закупівельного процесу та функціонування електронної системи, зокрема:

- набір нових специфічних визначень та відповідних понять, зокрема, «аномально низька тендерна пропозиція», «вартість життєвого циклу», «конфлікт інтересів», «технічна специфікація»;
- нові підходи до оскарження процедур закупівель, зокрема нові правила щодо подачі скарги та повернення її оплати учаснику та заборона на відміну замовником тендера чи визнання його таким, що не відбувся під час розгляду скарги на цю закупівлю;
- можливість виправлення учасником невідповідності в інформації в пропозиції протягом 24 годин;
- зміна підходів до організації закупівельної діяльності – впровадження уповноважених осіб з 2022 року на заміну тендерних комітетів;
- введення обов'язкової спрощеної процедури для допорогових закупівель (від 50 тисяч грн до 200 тисяч грн за товари та послуги, до 1,5 млн грн на роботи) з певними винятками для прямих договорів;
- впровадження «електронних каталогів» як частини функціоналу ЦЗО, задля кардинального поліпшення допорогових процедур;
- обмеження щодо внесення змін до договору про закупівлю та нові правила визнання договору недійсним, якщо він був укладений без застосування процедури закупівлі;

- спеціальні умови для консорціумів та субпідрядних організацій;
- нову статтю про технічні специфікації, маркування, сертифікати, протоколи випробувань та інші засоби підтвердження відповідності предмета закупівлі;
- нові та переглянуті процедури закупівель: нова процедура торгів з обмеженою участю, переглянута процедура конкурентного діалогу та переговорна процедура;
- інші нововведення, такі як: запровадження можливості ринкових консультацій; вдосконалення антидискримінаційних вимог; визнання персональних даних як конфіденційної інформації тощо⁵.

8 листопада 2023 року Єврокомісія рекомендувала почати офіційні перемовини про вступ України до Європейського Союзу, а також опублікувала звіт щодо відповідності нашої держави критеріям та правилам ЄС. Загалом Єврокомісія зазначила частковий прогрес у підготовці сфери та потребу надалі зближати правила публічних закупівель з *acquis* ЄС. Зокрема в найближчий рік потрібно:

- працювати над гармонізацією законодавства, особливо в питанні концесій та державно-приватного партнерства;
- призначати більше уповноважених із розгляду скарг з публічних закупівель в комісію АМКУ;
- звести кількість винятків із закону про публічні закупівлі до мінімуму, необхідного під час дії воєнного стану⁶.

Не менш важливими є також заходи, спрямовані на підвищення якості і прозорості управління, оскільки, крім всіх інших причин, ці заходи допоможуть підвищити ефективність витрат, зменшити втрати від корупції і підвищити якість послуг (робіт)⁷.

Крім того, незважаючи на певні позитивні щодо протидії корупції, Закон України «Про публічні закупівлі», на нашу думку, ще не є досконалим адже в ньому є певні прогалини, наявність яких, в певних випадках, може сприяти виникненню корупційних зв'язків між представниками замовника і учасників конкурсних торгів⁸.

Системна корупція є однією із перепон на шляху до повноцінного членства України в Європейському Союзі, який вже досить тривалий час

⁵ Євроінтеграція в сфері публічних закупівель. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=e54f0df6-ae9f-4437-9af7-1da4c8bb44ba&title=YevropeiskaIntegratsiia&isSpecial=true>

⁶ Які зміни в публічних закупівлях очікує від нас ЄС. URL: <https://ti-ukraine.org/news/yaki-zminy-v-publichnyh-zakupivlyah-ochikuye-vid-nas-yes/>.

⁷ Darahan V., Shynkevych A. Theoretical and methodological fundamentals in formation of economic security in the field of public procurement. Scientific journal “Philosophy, Economics and Law Review”. Volume 2, no. 1, 2022. P. 161-176.

⁸ Дараган В.В. Корупційні ризики закону України «Про здійснення державних закупівель» та шляхи їх подолання. *Теорія і практика правознавства*. 2014. № 2 (6) URL: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/2.2014/9.pdf.

зауважує загрозливі масштаби проблеми: «широко розповсюджена корупція та наявна колосальна тіньова економіка» (Резолюція Європейського парламенту від 17 липня 2014 року (2014/2717 (RSP)); «антикорупційна стратегія, основною метою якої є нульова терпимість до корупції, вкрай необхідна Україні» (Резолюція від 15 січня 2015 року (2014/2965 (RSP)); корупція в Україні є широко розповсюдженою (Резолюція від 25 січня 2017 року (2145 (2017) тощо⁹.

Одним із напрямів запобігання корупції у сфері публічних закупівель є приведення організації проведення публічних закупівель в Україні у відповідність рекомендаціям та стандартам країн-членів Європейського союзу¹⁰.

2. Вплив положень Угоди про державні закупівлі на публічні закупівлі в Україні

З метою одержання фінансової допомоги від міжнародних фінансових інституцій та інтеграції країни до системи міжнародної торгівлі, кожна держава має привести законодавство у відповідність до міжнародних правил¹¹. Одним із основних міжнародних документів, присвячених публічним закупівлям, є угода. Приєднуючись до цієї угоди, мають ставитися такі питання: 1) який вплив це рішення матиме для вітчизняних постачальників; 2) чи одержать замовники можливість купувати товари, роботи та послуги за більш низькими цінами і чи зросте конкуренція на ринку публічних закупівель; 3) чи удосконалиться практика застосування законодавства про публічні закупівлі в Україні¹².

Щодо особливостей приєднання до угоди, то кожна сторона в додатках закріплює умови, на яких вона приєдналася, зокрема, визначає фіксований перелік замовників, які повинні здійснювати закупівлі відповідно до положень цієї угоди, а також переліки товарів, послуг, у тому числі будівельних, які охоплюються угодою, і відповідні вартісні порогови закупівель, на які поширюється дія угоди. Важливо, що в ст. 24 угоди зроблений акцент на гнучких умовах приєднання стосовно кожної держави. У зв'язку з тим, що значна кількість країн є учасниками торговельних союзів, для недопущення порушення норм цих договорів слід забезпечити поєднання завдань із досягнення національних цілей, при дотриманні

⁹ Приходько А.А. Адміністративно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні за умов Євроінтеграції: дис... д-ра юрид. наук. Дніпро, 2020. 485 с.

¹⁰ Дараган В.В. Заходи запобігання корупції у сфері державних закупівель. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. Северодонецьк, 2016. № 3. С. 160–167.

¹¹ Building Value through Public Procurement: A Focus on Africa: 9th International Anti-Corruption Conference (10-15 October 1999, Durban, South Africa). International Trade Centre UNCTAD/WTO (ITC); by Wayne A. Wittig. URL: <http://socialvalueint.org/wpcontent/uploads/2016/09/Building-Value-throughPublic-Procurement-A-Focus-on-Africa.pdf>.

¹² Олефір А. Угода про державні закупівлі COT: правові наслідки для України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 79–84.

правил СОТ. Адже уряди слабо розвинених країн часто стикаються з тим, що їм доводиться рахуватися з інтересами інших країн при ухваленні рішень у сфері публічних закупівель. Для цього необхідно ретельно вивчати ці угоди, знаходячи переваги в спеціальних нормах. Утім, застосування винятків є найбільш складним питанням у закупівлях¹³.

Що стосується самої угоди, виходячи з її положень, слід зазначити наступні зміни, які торкнуться сфери публічних закупівель України¹⁴:

– сторони угоди визнають, що закони, нормативні акти, процедури і практика, які стосуються публічних закупівель, не повинні готуватися, прийматися або застосовуватися щодо іноземних або національних товарів і послуг, а також до іноземних або національних постачальників таким чином, щоб надавати захист національним товарам або послугами чи національним постачальникам і не повинні створювати дискримінацію серед іноземних товарів чи послуг або серед іноземних постачальників. *Зазначена норма, на нашу думку, може негативно вплинути на можливість підтримки національного виробника. Не можна не погодитися з думкою А.О. Олефіра відносно того, що такий підхід хоча й сприятиме певній тактичній економії ресурсів, але в той же час ліквідує стратегічні перспективи формування тих самих ресурсів*¹⁵;

– кожна Сторона зобов'язана при підготовці і в процесі застосування законів, нормативних актів і процедур, які впливають на публічні закупівлі, сприяти збільшенню імпорту з країн, які розвиваються, беручи до уваги особливі проблеми менш розвинених країн і серед тих країн, які знаходяться на низьких стадіях економічного розвитку. *Зазначена стаття угоди, на нашу думку, позитивно вплине на імпорт товарів з України, оскільки Україна відноситься до країн, що розвиваються*¹⁶;

– кожна Сторона, яка є розвинутою країною, повинна, за зверненням, надавати будь-яку технічну допомогу, яку вважає потрібною, Сторонам, які є країнами, що розвиваються, у вирішенні їхніх проблем у сфері публічних закупівель. Технічна допомога, може включати переклад документації щодо кваліфікацій та тендерних пропозицій, зроблених постачальниками Сторін, які є країнами, що розвиваються, на офіційну мову СОТ. *Зазначена стаття, на нашу думку, сприяє збільшенню рівня конкуренції у сфері публічних закупівель, що, безсумнівно, призведе до поліпшення якості закуповуваних товарів (робіт, послуг), або зменшення їх ціни.*

¹³ Khi V. Thai. Challenges in Public Procurement: An International Perspective; Florida Atlantic University, Public Procurement Research Center. Florida : PrAcademics Press, 2005. 407 p.

¹⁴ Угода про державні закупівлі від 15.04.1994. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_050/conv.

¹⁵ Олефір А. Закон про закупівлі: початок реформування. URL: <http://www.arteka.ua/article/293922>.

¹⁶ Дараган В.В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України : монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 224 с.

Слід зазначити, що Положення угоди застосовуються не до всіх публічних закупівель, а відповідно до умов приєднання України. Саме тому позитивні норми угоди, що регулюють процедурні питання, стосовно абсолютної більшості тендерів в Україні не діють. Відповідно, збільшення конкурентно-спроможної пропозиції з боку іноземних постачальників не очікується, оскільки і до ратифікації угоди в Україні діяв щодо них режим найбільшого сприяння. Тим не менш для удосконалення процедур проведення публічних закупівель доцільно імплементувати у вітчизняне законодавство правила угоди щодо строків для подання тендерних пропозицій, черговості перевірки технічної відповідності тендерних пропозицій та їх оцінки, закріплення порядку консультування замовників і постачальників з метою врегулювання спору без звернення до Анти-монопольного комітету України або до суду¹⁷.

3. Вплив положень Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським союзом і його державами-членами, з іншого боку на публічні закупівлі в Україні

Серед актуальних проблем розвитку Української держави питання європейської та євроатлантичної інтеграції є одним із найбільш складних і неоднозначних. Відомо, що євроінтеграція є головним зовнішньо політичним пріоритетом України. Президент України у Посланні до Верховної Ради України у червні 2002 року визначив європейську інтеграцію стрижнем стратегії економічного та соціального розвитку України на перспективу. Проголосивши також своїм стратегічним пріоритетом набуття членства в НАТО, очікуючи від цього зміцнення економічної і територіальної безпеки, Україна після набуття незалежності з великими труднощами поетапно виконує завдання повномасштабної інтеграції до світового політичного, економічного та гуманітарного простору¹⁸.

Другим етапом реформування системи публічних закупівель України було підписання Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським союзом і його державами-членами, з іншого боку (далі Угода).

28 лютого 2022 року Україна подала офіційну заявку на членство в Європейському Союзі. З цього моменту ми запустили процес офіційного вступу до ЄС. У найкоротші терміни було завершено кропітку роботу над заповненням двох частин відповідей на опитувальник для набуття статусу кандидата на членство в Євросоюзі, що зайняли тисячі сторінок. Внаслідок злагодженої роботи всіх гілок влади, великого запиту українського суспільства на проведення подальших демократичних реформ, політичної готовності ЄС до ухвалення історично важливих рішень, 23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. Наразі ми

¹⁷ Олефір А. Угода про державні закупівлі СОТ: правові наслідки для України. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 79–84.

¹⁸ Артёмов І.В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз: Навчальний посібник. Ужгород: Ліра, 2007. 384 с.

завершуємо виконання семи рекомендацій Європейської Комісії, необхідних для подальшого руху до членства в ЄС¹⁹.

Набуття статусу кандидата важливий, але не завершальний етап євроінтеграції. Тому, навіть в умовах війни, необхідно не збавляти темпів на шляху до ЄС, використовувати переваги нового статусу, здійснювати реформи, необхідні для набуття членства в ЄС і забезпечувати умови для повоєнного відновлення України за європейськими нормами і стандартами²⁰.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС є без перебільшення найбільш масштабним пакетом домовленостей в історії незалежної України. Економічна частина Угоди тією чи іншою мірою охоплює основні сфери та галузі економіки. Сам факт узгодження Сторонами такого різнопланового за змістом та кількістю взаємних домовленостей сукупності дій є свідченням того, що Україна та ЄС мають серйозний намір не тільки перевести співпрацю на якісно новий рівень, але й суттєво наблизити економічну систему України до економічної системи Євросоюзу на основі взаємної лібералізації, передусім руху товарів, капіталів та послуг, гармонізації підходів та принципів, на яких будуються галузеві політики та системи регулювання виробничо-комерційної діяльності²¹.

Виходячи з положень зазначеної Угоди, розглянемо основні зміни, що стосуються сфери публічних закупівель України²²:

– встановити наступні порогови для контрактів, перевищення яких буде регулюватися положеннями Угоди: 133.000 EUR для державних контрактів на поставку товарів і надання послуг для центральних державних органів, за винятком державних контрактів на надання послуг, визначених у Директиві 2004/18 / ЄС Стаття 7.b абзац 3; 206.000 EUR для державних контрактів на поставку товарів і надання послуг, на які не поширюється попередній пункт а; 5.150.000 EUR для державних контрактів на виконання робіт і державних концесій; 5.150.000 EUR для державних контрактів на виконання робіт у комунальному та інфраструктурному секторах; 412.000 EUR для державних контрактів на поставку товарів і надання послуг у комунальному та інфраструктурному секторах. *Зазначене в деякій мірі поліпшить становище національних виробників;*

– закупівля відбувається виходячи з принципів недискримінації, рівного ставлення, прозорості та пропорційності. *Виникає питання щодо принципу пропорційності. Зазначений принцип є новим для системи*

¹⁹ Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.

²⁰ Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf.

²¹ Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління. О. Беглій, М. Риженков, К. Кравчук, В. Кравчук та ін. К. «Альфа-ПІК», 2014. 140 с.

²² Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським союзом і його державами-членами, з іншого боку від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

публічних закупівель в Україні, на сьогоднішній день публічні закупівлі в Україні здійснюються виходячи з таких принципів: добросовісна конкуренція серед учасників; максимальна економія, ефективність та пропорційність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінація учасників та рівне ставлення до них; об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі; запобігання корупційним діям і зловживанням²³. Виходячи із загальних положень про принципи публічних закупівель, принцип пропорційності полягає в тому, що формальна сторона процедури повинна відображати масштаб і природу контракту, що закуповує, повинна погоджувати вартість і обсяг контракту з вибором процедури конкурсу. Зазначені зміни, на нашу думку, в деякій мірі знизять рівень корупції у сфері публічних закупівель²⁴;

– сторони посилять співпрацю шляхом обміну досвідом та інформацією, яка стосується їх найкращих практик і нормативно-правової бази. Зазначені зміни, на нашу думку, сприятимуть виведенню нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель в Україні на якісно новий рівень.

Наприкінці слід зазначити, що укладаючи угоди про асоціацію, Європейський Союз пропонує своїм партнерам найбільш глибокий рівень співпраці, який він може надати третім країнам. Масштабність та комплексність змісту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС підтверджують доволі поширену тезу, що з набранням чинності Угода може стати основою та орієнтиром для потужних комплексних і системних політичних, соціально-економічних, правових та інституційних реформ в Україні. Таким чином, повна реалізація Угоди забезпечить незворотність європейської інтеграції України та підтвердить остаточність вибору європейської моделі суспільного та економічного розвитку, зробленого українськими громадянами²⁵.

ВИСНОВКИ

Виходячи з вище сказаного, можна прийти до наступного висновку, що вплив процесів глобалізації в контексті євроінтеграції України, що пов'язані з реформуванням системи публічних закупівель, приведуть до наступних позитивних змін:

- збільшенню конкуренції;
- зниженню рівня корупції;

²³ Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.

²⁴ Дараган В.В. Вплив процесу євроінтеграції на сферу державних закупівель в Україні. Проблеми законності : зб. наук. пр. відп. ред. В. Я. Тацій. Х. : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2014. Вип. 127. С. 147-151.

²⁵ Кузьо М., Хорольський Р., Черніков Д. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.

- підвищенню ефективності розподілу суспільних ресурсів;
- підвищенню прозорості прийняття рішень на урядовому рівні;
- відкритє українським підприємствам доступ до закордонних державних тендерних закупівель;
- збільшенню якості закупаюваних товарів (робіт, послуг);
- здешевлення закупаюваних товарів (робіт, послуг), що вплине на економію державних коштів;
- виведе нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель на якісно новий рівень.

Однак, на нашу думку, більшість вище зазначених змін можуть негативно вплинути на розвиток української економіки у разі відсутності законодавчо закріплених положень щодо захисту національного виробника.

АНОТАЦІЯ

У цьому розділі монографії визначено рівень впливу процесів глобалізації, в контексті євроінтеграції України, на сферу публічних закупівель в Україні, а також визначено позитивні зміни у сфері публічних закупівель в Україні, які можуть статися в разі асоціації між Україною, з одного боку, та Європейським союзом та його державами-членами, з іншого боку.

Аналіз стану реформування сфери публічних закупівель показав, що частина питань залишається не вирішеними, зокрема в найближчий рік потрібно: працювати над гармонізацією законодавства, особливо в питанні концесій та державно-приватного партнерства; призначати більше уповноважених із розгляду скарг з публічних закупівель в комісію АМКУ; звести кількість винятків із закону про публічні закупівлі до мінімуму, необхідного під час дії воєнного стану; приведення організації проведення публічних закупівель в Україні у відповідність рекомендаціям та стандартам країн-членів Європейського союзу.

Встановлено, що більшість норм Угоди про державні закупівлі у разі їх імплементації матимуть позитивний вплив на публічні закупівлі в Україні.

У цілому вплив процесів глобалізації в контексті євроінтеграції України, що пов'язані з реформуванням системи публічних закупівель, приведуть до наступних позитивних змін, зокрема: збільшенню конкуренції; зниження рівня корупції; підвищенню ефективності розподілу суспільних ресурсів; підвищенню прозорості прийняття рішень на урядовому рівні; відкритє українським підприємствам доступ до закордонних державних тендерних закупівель; збільшенню якості закупаюваних товарів (робіт, послуг); здешевлення закупаюваних товарів (робіт, послуг), що вплине на економію державних коштів; виведе нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель на якісно новий рівень.

Однак, більшість вище змін можуть негативно вплинути на розвиток української економіки у разі відсутності законодавчо закріплених положень щодо захисту національного виробника.

Література

1. Дараган В.В. Оперативно-розшукова протидія злочинам у сфері державних закупівель: проблеми теорії та практики : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 352 с.
2. Антонюк Н.В. Актуальні проблеми дослідження європейської інтеграції. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2012. Випуск 30. С. 9–17.
3. Україна може приєднатися до Угоди СОТ про державні закупівлі. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246656463&cat_id=244276429.
4. Приєднання до угоди СОТ про держзакупівлі відкриє українським компаніям ринок обсягом до \$100 млрд на рік. URL: <http://www.volkovpartners.com/s/home/comments/546>.
5. Євроінтеграція в сфері публічних закупівель. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=e54f0df6-ae9f-4437-9af7-1da4c8bb44ba&title=YevropeiskaIntegratsiia&isSpecial=true>.
6. Які зміни в публічних закупівлях очікує від нас ЄС. URL: <https://ti-ukraine.org/news/yaki-zminy-v-publichnyh-zakupivlyah-ochikuye-vid-nas-yes/>.
7. Darahan V., Shynkevych A. Theoretical and methodological fundamentals in formation of economic security in the field of public procurement. *Scientific journal "Philosophy, Economics and Law Review"*. Volume 2, no. 1, 2022. P. 161–176.
8. Дараган В.В. Корупційні ризики закону України «Про здійснення державних закупівель» та шляхи їх подолання. *Теорія і практика правознавства*. 2014. № 2 (6) URL: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirmik/2.2014/9.pdf.
9. Приходько А.А. Адміністративно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні за умов Євроінтеграції : дис... д-ра юрид. наук. Дніпро, 2020. 485 с.
10. Дараган В.В. Заходи запобігання корупції у сфері державних закупівель. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. Северодонецьк, 2016. № 3. С. 160–167.
11. Building Value through Public Procurement: A Focus on Africa: 9th International Anti-Corruption Conference (10-15 October 1999, Durban, South Africa). International Trade Centre UNCTAD/WTO (ITC); by Wayne A. Wittig. URL: <http://socialvalueint.org/wpcontent/uploads/2016/09/Building-Value-throughPublic-Procurement-A-Focus-on-Africa.pdf>.
12. Олефір А. Угода про державні закупівлі СОТ: правові наслідки для України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 79–84.
13. Khi V. Thai. Challenges in Public Procurement: An International Perspective; Florida Atlantic University, Public Procurement Research Center. Florida : PrAcademics Press, 2005. 407 p.
14. Угода про державні закупівлі від 15.04.1994. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_050/conv.
15. Олефір А. Закон про закупівлі: початок реформування. URL: <http://www.apteka.ua/article/293922>.

16. Дараган В.В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 224 с.

17. Артёмов І.В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз: Навчальний посібник. Ужгород: Ліра, 2007. 384 с.

18. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.

19. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf.

20. Економічна складова Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління. О. Бетлій, М. Риженков, К. Кравчук, В. Кравчук та ін. К. «Альфа-ПІК», 2014. 140 с.

21. Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським союзом і його державами-членами, з іншого боку від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

22. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.

23. Дараган В.В. Вплив процесу євроінтеграції на сферу державних закупівель в Україні. *Проблеми законності* : зб. наук. пр. відп. ред. В. Я. Тацій. Х. : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2014. Вип. 127. С. 147–151.

24. Кузьо М., Хорольський Р., Черніков Д. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1.pdf>.

Information about the authors:

Darahan Valerii Valeriiovych,

Doctor of Law, Professor,
Head of the Department of Operational-Investigative Activities,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
26, Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine

Pervii Vita Yuriivna,

Doctor of Philosophy,
Lecturer of the Department of Operational-Investigative Activities,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
26, Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine

Oleksenko Volodymyr Hryhorovych,

Senior Lecturer of the Department of Operational-Investigative Activities,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
26, Gagarin Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine